

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 28

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 6. august 1949

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

23 Árg.

DEN BLODTØRSTIGE MARXIST...

Eitt danskt orðatak sigur soleiðis: »Kært barn har mange navne«. Jú, sanniliga hevur undirritaði nú so við og við fingið mong og hvørt betri enn annað. »Dimmalætting« var leingið um at finna sítt kelinavn til mín men endiliga kom tað, og tað munði, tá ið tað kom. Eg vil fyrigeva hini gomlu, at hon var heldur seinpjakut, tað eru jú ellisbæk, ið niva hana, og so megu vit minnast til orðatakið, ið sigur: »Leingi er tað, ið væl skal vera«. Seint og gott — seint og væl.

Ja, dygt var slagið, ella latum okkum siga, dygg vóru toygini, ið »Dimma« fekk. Hon fólr blóðsmakk í munnum. Nakað er sundurstokkið innan í hini gomlu. Áh, ja, tað er hin illa samvitskan, ið brákað er. Men tað var ikki so illa. Nú er uppá tíðina at fáa brotið skalið uttan av »Dimmalættingar« gomlu forherðaðu samvitsku. Hon veit ógvuliga væl, at hon hevur missbrúkt okkara fiskimenn framman undan hvørjum vali í nærum eitt mannamiðni við oddagreinini »Fornýelse af vor færøske fiskeflåde«. Okkara fiskimenn uggaðu seg hvørja ferð teir løsu greinina og vónaðu, at nú fór tað at verða álvara við at fáa nýggj og tíðarhóskandi för. Men hvat fingi teir neyðarmenn? Á aftaná ár máttu teir fyrri hungurslön fara umborð í rotnar likkistur, inntil tær sukkur undir fótum teirra. — Hetta er tann nakni og kaldi veruleikin og tí gleðir tað meg, at hin illa kapitalistiska samvitskan hevur fingið slík sár, at kapitalistaumboðsmenn eru farnir at föla blóðsmakk í munnum teirra. Ikki skulu teir sleppa at doyggja í syndini. Samvitskan má vakna og hon skal vakna.

Vit hava í lötuni nærum 40 trolarar í Føroyum, flest allir keyptir av fátækum monnum, sum hava tikið seg saman í felag. Hetta er eitt tilikt bragd, at tað ber prógv um, hvat dugur, ið er okkara fiskimonnum. Teir

hava leingi verið kendir, sum veraldarinnar bestu sjómenn og nú hava teir eisini prógv, at teir hava dirvi, áræði og vilja til at váða tann pening sum teir váddu lívið eftir millum kabbátar, flogdrekar, sprengiknóttar bæði undir vatnsskorpuni og niður úr loftinum. Hetta eru teir, ið hildu okkara land uppi, tá ið vandin var størstur og sum enn halda okkara landi uppi, bara teir ikki verða rendir um koll av tí, at föriini eru keypt í dýrum tíðum og harfyri tungt at arbeiða við. Her má landið kenna sína skyldu og treða hjálpanði til.

Eg havi her framman fyrri mær liggandi eitt norskt blað, sum beint nú er komið. Tað er prentað 30. juni í ár og umtalar ein fund viðvikandi trolarum. Á hesum fundi varð samtykt at úttala millum annað, at fundurin framsetur fylgjandi uppskot:

1. Staten bygger trålerne. Antallet blev efter det behov, som er til stede.

2. Staten leier ut båtene til en samvirkeorganisasjon, dannet av Noregs Fiskerlag, etter en omforenet leie.

3. I tilfelle situationen blir slik (her hugsar teir um ein veraldarbardag), at trålfiske ikke kan drives, overføres trålerne til staten.

4. Norges Fiskerlags samvirkeorganisasjon fordeler båtene fra kysten slik, at eksistensgrunnlaget for kystbefolkningen ikke forrykkes.

Her er altso ikki talað um at tað almenna skal skulka seg undan.

Fyri at eingin misskiljing skal verða skal sigast, at fundurin grundar uppskotið á tí stóði, at nú er friðartíð og tá eru trolarnir ov dýrir. Teir siga ikki, at tað er ört at keypa trolarar í hesum tíðum. Nei, tvørturímóti. Trolarar eru neyðugir at hava og tí megu teir keypast ella byggjast sjálvt um teir eru dýrir, men teir siga, at teir trúgva ikki at nakar privatur letur tryggja dýrar trolarar nú

ið prísirnir eru niðurgangandi, og tí má hitt almenna treða til.

Tað sama siga Íslendingar. Teir settu 300 milj. krónur fastar í gulltíðini einans til skipakeyp og bygging nú aftaná krigslok. Hvat gjördu Føroyingar? — Svarið stendur í »Tingakrossi« fyrri 6. juli í ár og er sojlóðandi: »Vit minnast pundsvalið, lögtingsvalið 1945. Maður av húsi at verja tey dýrabaru pund fyrri at júst teir, sum sögdu seg at vilja verja pundini, í friði og náðum skuldu sleppa at eta tey upp«!!

Eg vil ugga »Dimmu« við tí, at »Krossurin« ikki hugsar um sambandsmenninar. Teir vóru ikki teir ringastu, sjálvt um harra A. Samuelson noyddist at viðganga og úttala hesi orð: »Hövdur vit meira haft fylgt javnaðarmonnum, so hevði betri verið enn era«.

Um stór lán og litlan egnar pening verði eg at skriva í næstu grein.

J. H. Danbjørg.

Skúlabørnini, sum verið hava í Danmark, eru afturkomin

Tey láta væl at ferðini

Nú í Tjaldrinum komu skúlabørnini, sum verið hava ferðingartúr í Danmark, aftur. Sjóferðin heimaftur var ikki so góð. Tjaldrið bóltaði, og so var sjóverkurin at dragast við. Men steðgurin í Danmark hevur givið teimum góðar lötur. Tey hava sæð nógv, og fólkið hevur verið blítt

Eina tíð vóru tey í Suðurland, á Als. Teir bðu á einum húshaldsskúla og vitjaðu ymisk stöð í landslutinum.

Síðstu dagarnar steðgaðu tey í Keypmannahavn. Har bðu tey hjá privatfólki. Tey flestu hövdu innivist hjá fólki, sum áttu børn, ið vóru við á donsku skúlabarnaferðini til Føroyar í fjör. Í Keypmannahavn er nógv at siggja, og vórðu tey fylgd runt í býnum og søu minnisrik stöð eins og öll kend mentunarstöð.

Við sum ferðaleiðarar vóru Hjalmar Joensen lærari og frú og Djurholm, lærari. Hesar ferðir eru ællaðar at halda við onnur ár.

LØGTINGIÐ

Løgtingið er komið saman aftur. J. Fr. Óregård var afturvaldur til formann og Thorstein Petersen sum næstformaður.

TROLARAR BERA SEG IKKI

Allir menn láta illa at trolarakstrinum. Teir klaga seg um, at öll trolaraútgerð er so dýr og roynt skuldi verið, halda teir, at fingið tær niður.

Summir tosa um at sett landsnevnd niður, ið heinanvegin hevði rakstur in í hondum á teimum trolarum, sum ikki stóðu seg.

Henda nevnd skuldi so fyrirreika bilig innkeyp.

FISKI- SKAPURIN

Høgættin nú aftaná ólavsöku hevur verið hvasslig, og lítið hevur horið til við útiróðrinum.

Annars hevur fiskiskapurin nú í góðveðrinum her framm-anfyri verið frálíkur. Batar eru komnir til 3000 krónir í part síðan í juni mánað. Nú fara summir at leggja stílt, tí menn skulu fáa sær hoyggið bjargað.

Grasvæksturin

Grasið sýnist at vera nógv á í ár — serliga á nýggjari jörð og har sátt er. Fleiri staðnis er ásett fyrri ólavsöku.

Føroya Fólkaháskúli

Vetrarskúli fyrri dreingir verður frá 1. oktober til 28. febr. Teir, ið ætla sær á skúlan, kunnu søkja um peningastyrk hjá landsstýrinum.

Bönarbræv um styrk má vera landsstýrinum í hendi innan 1. sept. — Nærri frágreiðing hjá

Jóhannesi av Skarði,
Tlf. 243.

dimma Grøn
GAGNAST VÆL